

Komplettering i mål M 3726-25.

Överklagan av Länsstyrelsens beslut angående discgolfbana i Ensta naturområde

Saken

Överklagande av Länsstyrelsens beslut 56763-2024 daterat 2025-04-17 gällande tillsyn av discgolfbana i Ensta naturområde (fastigheterna Broby 4:2 och 4:3) i Täby kommun.

Klagande

Naturskyddsföreningen i Täby
Göran Sandberg, ordförande
076-218 56 57
goran.sandberg66@gmail.com

Företrädare: Martin Permats, suppleant
Martin.permats@gmail.com

Motpart

Länsstyrelsen Stockholm
Box 22067
10422 Stockholm
stockholm@lansstyrelsen.se

Yrkande

Anläggandet av discgolfbanan i Ensta naturområde utgör en väsentlig ändring av naturmiljön och bör därmed ha föregåtts av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

En förändring av discgolfverksamheten är nödvändig för att områdets naturvärden inte ska gå förlorade och för att återställa en fungerande allemansrätt.

1. Vi yrkar på att discgolfbanans omfattning begränsas för att minska påverkan på natur och övrigas möjligheter till rekreation i området. En återgång till banans tidigare utbredning i form av en 9-hålsbana skulle i hög grad åstadkomma detta.
2. Vi yrkar att domstolen snarast förbjuder all verksamhet kopplat till discgolfbanan som kan innebära risk för irreparabla skador på skogens naturvärden tills dess att domstolen fattat nytt beslut.
3. Vi yrkar att domstolen snarast förbjuder all verksamhet kopplat till discgolfbanan som kan innebära en säkerhetsrisk för allmänheten som rör sig i området tills dess domstolen fattat nytt beslut.

Motivering

Naturskyddsföreningen Täby (TNF) anser att Länsstyrelsen gjort en felaktig bedömning i ärendet. Vi menar att Länsstyrelsen dragit slutsatser som inte är motiverade utifrån inkommet material, samt att Täby kommun lämnat felaktiga uppgifter samt undanhållit information som är väsentlig i frågan. Vi menar att idrottsanläggningen väsentligt ändrat naturmiljön samt att införandet väsentligt begränsar allemansrätten.

Vi fördjupar detta resonemang nedan.

Bakgrund

I Ensta naturområde byggdes 2016 en mindre discgolfbana avsedd för enklare rekreationsspel. Målgruppen var närboende, banan nyttjades ofta av områdets barnfamiljer och fungerade relativt väl på platsen då banans utbredning var begränsad och spelet oftast på lek.

2023 konverterades banan till en fullstor discgolfbana av tävlingskaraktär avsedd för avancerat spel och kom därigenom att uppta majoriteten av naturområdets yta. Målgruppen försköts mot discgolfspelare med större fokus på prestation och resultat och upptagningsområdet kom att utgöra hela Stockholmsregionen. Utbyggnaden av idrottsanläggningen finansierades delvis med bidrag från Riksidrottsförbundet.

Discgolf

Discgolf är en relativt okänd sport. Den har i praktiken stora likheter med golf men istället för boll används kastdiscar i hårdplast. Banlängderna är normalt 50-150 meter och discar kastas i hastigheter upp till 80-100 km/h. Discarnas vikt är ca 200 g, ungefär samma vikt som en ishockeypuck. Den som träffas av en disk riskerar skador som i vissa fall kan bli allvarliga.

Sportens likheter med golf avspeglas även i de termer som används. Banan består av ett antal "hål" som i discgolf utgörs av en korg, utkastplatsen kallas "tee". Då diskar far iväg i oväntade riktningar används ordet "fore" som varning till andra spelare.

Ensta naturområde

Ensta naturområde är en av Täby kommuns naturparksområden. Områdets natur beskrivs i Täby kommuns naturparksplan som *"en varierad och kontrasterande natur med starka upplevelsevärden"*. Enligt samma plan är framtidsplanen att *"bevara områdets nuvarande karaktär"*.

Området är i sig helt obebyggt och består till stor del av orörd natur. Inom området finns tallhällmark på urberg, öppna ängsytor samt tät, fuktig skog. Avsaknaden av närliggande trafikleder gör det till ett av kommunens minst bullerstörda områden.

Fyra bostadsområden kringgärdar naturområdet vilket gör det till mycket bostadsnära och förstärker områdets värde som rekreatjonsområde. Området utgör en viktig lunga för områdets lekande barn, hundägare, motionärer m.fl. Den centralt placerade Erikslundstippen utgör en populär utkiksplats och vintertid även kälkbacke. Genom området löper ett flertal gång- och cykelvägar samt promenadstigar.

Skaderisk för allmänheten

Vi hävdar att allemansrätten blivit starkt åsidosatt genom anläggandet av tävlingsbanan för discgolf i området. Att som allmänhet ströva i naturområdet är inte längre möjligt utan att ta en kalkylerad risk för att träffas av en disk. Information om discgolfbanan vänd mot allmänheten saknas, vilket gör att man lätt kan befinna sig inom riskområdet utan att själv kunna vara medveten om risken.

Det uppstår frekvent konflikter mellan övriga besökare i området och discgolfspelare. Mer eller mindre aggressiva uppmaningar från discgolfspelarnas sida om att icke-spelare ska flytta sig från platsen är vanligt förekommande.

Täby kommun har satt upp regler för banan som tydliggör att discgolfspelare inte har företräde, att hänsyn ska tas till allmänheten, och att spelare förväntas vänta tills kast kan ske säkert. Samtidigt har Täby kommun genom att anlägga och marknadsföra en idrottsanläggning i området valt att locka discgolfspelare till området. Konflikter uppstår då spelare - med viss rätt - menar att de befinner sig på en organiserad discgolfbana där man förväntas hålla sig vaksam på spelet. Som spelare har man då låg tolerans mot lekande barn, en picknick-familj eller hundägare i området.

Vi menar att Täby kommun skapat konflikter genom dessa dubbla budskap.

Undanträngning

Allemansrätten har stöd i grundlagen, i 2 kapitlet 15 § regeringsformen, som säger att "alla ska ha tillgång till naturen enligt allemansrätten". Närboende väljer numera i många fall bort att nyttja området på grund av discgolfbanan. Denna undanträngning gör att konflikterna minskar men på bekostnad av minskad livskvalitet för den som drabbas och ett tydligt tecken på att allemansrätten satts på undantag på platsen.

Riskfylld skolväg

I området ligger två förskolor samt en låg- och mellanstadieskola. Genom sina respektive placeringar i förhållande till bostadsområdena utgör naturområdet en naturlig passage för elever på väg till och från skolan. Området utgör även förbindelselänk mellan de olika bostadsområdena. Härigenom kan skaderisken svårligen undvikas. Föräldrar i området vittnar om oro då barnen har sin skolväg genom discgolfbanans område.

Klagomål

Att över 200 klagomål har inkommit till Täby kommun angående discgolfbanan visar på en stark konflikt gentemot allemansrätten och vad den står för. Vissa vittnar om oro för vad som kan hända, vissa rapporterar om otäcka incidenter där man blivit utsatt för skaderisk eller blivit skrämmd av diskar, vissa beskriver faktiska olyckor. Många klagomål handlar om discgolfspelares bristande hänsyn och respekt för reglerna som gäller vid spel.

Vi citerar några aktuella exempel:

Klagomål till Täby kommun 11 mars 2025

"Som boende i området känns det väldigt otryggt att låta barnen gå till och från Brinkskolan när de varje dag riskerar att bli träffade av flygande frisbees. Helst av allt vill de såklart gå sin favoritstig genom skogen men vågar inte längre göra det på grund av incidenter där personer har skrikit åt dem och ett av barnen har blivit träffad. Vem har beslutat att det är ett lämpligt ställe att anlägga en discgolfbana i absolut närhet till

bostadsområde och skola/förskolor samt gångvägar? Det måste rimligtvis finnas ett bättre alternativ där inte boende blir påverkade på det här sättet.”

Klagomål till Täby kommun 8 mars 2025

”Osäkert vid discgolfbanan i Erikslund. Jag promenerade förbi tippen i förmiddags. Då står ett gäng spelare på toppen av kullen och kastar allt vad de kan ned mot vindskyddet. Där nere var en kvinna med hund och barn som fick söka skydd mot flygande diskar. Väldigt osäkert för icke-spelare när de som spelar inte ens håller sig till banan.”

Klagomål till Täby kommun 13 februari 2025

”Discgolfbanan i Erikslund med omnejd stör oerhört för oss icke-spelare. Vi är rädda att få discar på oss. Nu har jag och flera hundägare vi känner inte kunnat vågat gå i de små skogspartier som finns där på flera år. Vi går bara på vägarna. Och även där kan det komma en disc eftersom korgarna står nära vägarna på flera ställen. Så tråkigt att en sport med relativt få spelare ska få ta över friluftsområdet för oss andra. Vi är många som bor här och skogspartierna är inte stora.”

Klagomål till Täby kommun 8 januari 2025

”När jag promenerade ner från toppen av Kullen kom tre discgolfare, en av dem kastade sin disk och skrek ”FÅÅÅÅR!” trots att jag gick mellan honom och korgen. Jag påpekade att enligt reglerna ska man inte kasta om det är människor framför, men det höll de inte alls med om. Några minuter senare upprepades scenariot, jag gick ner mot vindskyddet när samma sällskap kastade ut sina diskar från toppen ner mot området där jag gick.”

Klagomål till Täby kommun om barn som faktiskt träffats 2024-01-08

”Spelare kastade disk i min sons huvud när han var på väg till skolan på grusvägen genom skogen. Denna bana borde omedelbart tas ur bruk då den är en fara för våra barn på väg till skolan.”

Föreningen Halva Täby Grönt har sammanställt klagomålen på sin webbplats,

<https://halvatabygront.se/discgolf/klagomal-pa-discgolfbanan-i-erikslund/>

Påverkan på mark och miljö

Utövandet av sporten medför slitage på naturen, där graden av slitage beror på naturtypen. Tallhällmark på urberg får bortnött marklager. Gräsytor är relativt opåverkade. Skog, speciellt tät och fuktig skog, får omfattande markskador. Alla dessa miljöer finns inom området. I samtliga fall får träd som finns längs banan omfattande barkskador, liknande yxhugg, av discar som slår i trädet.

Naturen i området har tydlig negativ påverkan av sporten och slitaget sker fort. Både fridlysta växter och skyddsvärda träd har drabbats.

Slitaget längs banan är utbrett. Precis som i vanlig golf rör sig spelare inte i en rät linje mellan utkastplats och målkorg. Beroende på tur och spelarens skicklighet hamnar discar spritt över ett brett område. Normalt har slitageområdet en oval form, där det bredaste området är mitt emellan utkast och mål. Bredder på mer än 10 meter där all markvegetation som normalt förekommer i skogsområdet ersatts av ett kompakt jordlager, förekommer längs flera banor.

Områdets värde som rekreationsområde minskar då naturmiljön är sliten och saknar markvegetation på många håll. Flera klagomål till Täby kommun tar upp den aspekten. Närboende som i många år promenerat i området bland blåbärsris går nu omkring på upptrampad jord på en idrottsanläggning.

Brister i länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen gör bedömningen att påverkan i naturområdet i sin helhet är relativt begränsad eftersom slitaget på naturen kanaliseras till de ytor som utgör discgolfbanans håll.

Vi delar inte den bedömningen. Det är visserligen sant att slitaget är fokuserat kring banans håll, men hålen är utspridda över stora delar av naturområdet. Eftersom banan är centralt placerad i området återstår endast mindre orörda partier i naturområdet utkanter.

Naturområdet består av flera skilda naturtyper med olika grad av förändrad natur. Genom att, som Länsstyrelsen gör, se naturområdet som en *helhet* och en och samma biotop, gör man en felbedömning då man godtar en väsentlig förändring av naturmiljön i den känsligaste naturmiljön med motiveringen att andra delar saknar påverkan.

Länsstyrelsen drar även en felaktig slutsats då de menar att allmänhetens möjlighet till rekreation och friluftsliv påverkas enbart vid de tidpunkter då spel förekommer längs banan. Påverkan är betydligt större än så. Eftersom banan är öppen dygnet runt, årets alla dagar och ingen förhandsbokning behövs finns ingen möjlighet att känna till när spel förekommer eller inte. Allmänheten måste av försiktighetsskäl anta att spel kan förekomma vid varje tidpunkt. De föräldrar som uttryckt oro för att låta sina barn passera eller leka i naturområdet kan omöjligen känna trygghet så länge potentiellt spelande finns, även om faktiskt spel inte förekommer vid just det tillfället. Vi menar att Länsstyrelsen således underskattat påverkan på allmänheten i sitt beslut.

Brister i kommunens svar

Vi finner flera felaktiga faktauppgifter och slutsatser i det svar Täby kommun skickat in som underlag till Länsstyrelsens bedömning i ärendet.

Områdets naturvärden

Täby kommun har inte gjort någon naturvärdesinventering av platsen.

Kultur & Fritid på Täby kommun menar att de utfört en så kallad "bedömning" huruvida samråd behövs och kommit till slutsatsen att så inte är fallet. Till stöd för bedömningen har de använt Callunas rapport "*Naturvärdesanalys, naturinventering och habitatnätverksanalys för Täby kommun*". Den ger dock inget stöd för denna slutsats. Rapporten ger Ensta naturområde naturvärdesklassningen "Potentiellt naturvärdesobjekt" vilket innebär att området kan ha naturvärde och bör inventeras.

Calluna är enig med oss i denna tolkning. De uppger i epost-svar att området är preliminärt klassat som klass 1-4 vilket närmare behöver bestämmas med fältinventering.

Att kommunen valt att inte göra en naturvärdesinventering innan anläggandet av banan tyder på att man misstolkat eller förbisett rapporten. Att områdets naturvärdesklass är okänt utgör inte ett argument för att

samråd inte behövs. Innan en naturvärdesinventering utförts kan det inte uteslutas att området har högst naturvärdesklass.

Både TNF och föreningen Halva Täby Grönt har gjort egna inventeringar av områdets naturvärden. Det har visat sig att området där banan anlagts hyser flera naturvårdsarter, bl.a. det rödlistade rynkskinnet. Slutsatsen från våra inventeringar är att anläggningen hotar flera rödlistade och fridlysta arter samt skyddsvärda träd. Utredningarna utgör bilagor till denna handling.

Inventering av skador

Våren 2025 genomförde miljökonsulten *Ekologigruppen* en inventering av skador på träd och mark i området på uppdrag av Täby kommun. Länsstyrelsen beviljade förlängd svarstid för att rapporten skulle hinna färdigställas och kommunen har tidigare uppgett att rapporten skulle utgöra bilaga i svaret till Länsstyrelsen. Så blev dock inte fallet; rapporten är fortfarande inte officiellt godkänd av Täby kommun och den varken nämndes i svaret eller bifogades till Länsstyrelsen.

Vi menar att en utredning som genomförts för att visa på skador i naturmiljön orsakade av discgolfbanan är ett viktigt underlag för bedömning av sakfrågan. Att kommunen valt att undanhålla rapporten kan ha påverkat Länsstyrelsens bedömning.¹

Slitage på mark och natur

Kommunen underskattar graden av naturpåverkan orsakat av discgolfbanan.

Kommunen skriver i sitt yttrande att *“markslitage har inte bedömts bli större än när till exempel en ridled eller motionsspår anläggs.”* som argument mot att samråd behöver sökas. Vi noterar att just ridled nämns i Naturvårdsverkets vägledande dokument som ett exempel på en åtgärd som **kan** kräva samråd.

I fallet Ensta naturområde skulle en ridled anlagd på samma plats som discgolfbanan, speciellt genom partier med tallhällmark och slitagekänslig fuktig skog med rörligt markvatten och fynd av flera naturvårdsarter, med stor sannolikhet ha utgjort en väsentlig förändring av naturmiljön och därmed krävt samråd med Länsstyrelsen.

Vi delar inte heller kommunens bedömning att discgolf nödvändigtvis leder till mindre naturpåverkan än en ridled då ridleden är relativt smal jämfört med discgolfbanan vars markslitage är betydligt bredare. Därutöver skadas träd då diskar kastas, vilket inte är fallet med en ridled. Därmed borde kommunen ha förstått att samråd kan behövas.

Orsak till skador

Täby kommun skriver: *“i den nyare delen finns banpassager med slitage och blåbärsris som är nedslitet, jämfört med intilliggande mark utanför banorna... I naturområdet Erikslund är det svårt att avgöra vilket slitage som beror på discgolfsbanan specifikt, med tanke på både övrig användning och att banan endast funnits ett par år.”* De fortsätter: *“Slitage är koncentrerat just till banorna, och utanför dessa finns vegetationen till största delen kvar.”*

¹ TNF har i ett sent skede fått tillgång till en preliminär version av rapporten vars titel är *“Påverkan på natur kring Erikslunds discgolfbana”*. Vi har ännu inte analyserat innehållet i detalj. Rapporten bifogas denna handling.

De första två meningarna gäller markslitaget i den nya delen av banan, och den andra meningen gäller markslitaget i den äldre delen. Trots att Brinkskolan samt två förskolor ligger intill den gamla delen så skriver kommunen alltså att slitaget i den delen är koncentrerat just till banorna. I den nya delen däremot anser kommunen att det är svårt att avgöra om markskadorna till största del beror av discgolfen eller inte.

Föreningen Halva Täby Grönt och Täby Naturskyddsförening har tidigare beskrivit att slitaget i den nya delen av banan sker mycket fort. Genom att jämföra slitaget i området inom anläggningens sträckning och precis utanför anläggningen kan man enkelt se att slitaget är koncentrerat till banorna och orsakats av discgolf.

Genom jämförande studier av bilder från tidigare år med aktuella bilder framgår det tydligt att slitaget på mark är orsakat av nyttjandet av discgolfbanan. Det är tydligt att markslitaget orsakat av discgolf är omfattande i hela banan (den gamla och nya delen). Det stora slitaget i den äldre delen borde ha fått kommunen att inse att samråd bör sökas. Några jämförande bilder som visar på markslitaget finns i bilaga 1.

Påverkan på rödlistade arter

Länsstyrelsen har uppmanat Täby kommun att svara på frågan hur banan påverkar rödlistade arter. Något svar på den frågan gavs aldrig av kommunen. Att man inte besvarat frågan tyder på att kommunen antingen inte vet svaret, eller att de inte vill ge informationen. Båda skälen borde vara ogiltiga i sammanhanget. Täby kommun borde inhämtat denna kunskap innan man anlägger en idrottsanläggning i en gammal skog med potentiellt naturvärde.

Behov av samråd eller inte

Täby kommun har valt att göra enskilda bedömningar utifrån ett antal aspekter och i varje enskilt fall kommit till bedömningen att åtgärden i sig inte kräver samråd med Länsstyrelsen. Kommunen har bedömt att

- fällning av träd och slyröjning inte kräver samråd
- anläggandet av utkastplatser och korgar inte kräver samråd
- markslitage vid nyttjande inte kräver samråd
- skador på träd vid nyttjande inte kräver samråd
- områdets naturvärdesklassning inte ger skäl för samråd

Hade Täby kommun istället valt att göra en samlad bedömning utifrån samtliga påverkande faktorer borde kommunen kommit till slutsatsen att de sammantaget är av en grad som motiverar samråd. Vi noterar att vid bedömningen av om samråd krävs gäller försiktighetsprincipen och man bör i tveksamma fall välja att söka samråd.

Genomförda skyddsåtgärder

Vår mening är att Täby kommun gjort för lite och agerat för sent gällande skyddsåtgärder.

Vid utformning av banan anlätades en konsult i discgolfrågor som oemotsagd fick bestämma banans design utan att närboende eller andra parter tillfrågades eller informerades. Banans påverkan på naturmiljön avhandlades inte i bandesignerns rapport.

Hål 13 flyttades i ett sent skede när banan redan var under uppbyggnad och närboende reagerade på att en utkastplattform skulle placeras mitt i ett stråk med blåsippor. TNF kontaktade då kommunen och

banplaceringen justerades. Emellertid var den nya placeringen olyckligt vald då blåsippeområdet nu kom att ligga i den genaste passagen mellan två håll, och en bred stig har trampats upp genom området där blåsippan växer. Det har påpekats för kommunen ett flertal gånger att skyddsåtgärder krävs men inga adekvata åtgärder har genomförts.

Framtida skyddsåtgärder

Täby kommun har beskrivit ett antal potentiella skyddsåtgärder. Flera av dessa skyddsåtgärder kommer att väsentligt ändra naturmiljön och ändra karaktären på skogen från naturlig skog till anlagd park. I kommunens planbeskrivning av området står det att området inte ska exploateras utan man ska bevara dess naturliga karaktär.

Kommunen listar ett antal planerade åtgärder för att "rikta spelare". Sportens karaktär gör dock att den i praktiken inte kan riktas. Beroende på spelarnas skicklighet så kan discen hamna på andra ställen än i banans riktning. Många banor är placerade i skog där discar som träffar träd byter riktning. Om man i praktiken vill åstadkomma en riktning av spelare så behöver man ta ned ett stort antal träd för att undvika snedträffar.

Att lägga ut faunadepåer för att rikta spelare är inte heller i praktiken en lösning. Enligt spelets regler ska man nämligen stå och kasta där discen hamnat. Om en disc hamnar på en faunadepå kommer den snart bli nedtrampad. Man ser redan att den döda ved som finns i banan är nedtrampad. För att faunadepåer ska fungera som skyddsåtgärd, rikta spelare, och därmed begränsa slitagetets utbredning så behöver de göras smala nog för att man inte ska kunna stå på dem. De bör även göras höga nog för att discar inte ska kunna hamna på fel sida av dem, annars kommer man ändå gå på andra sidan om dessa när en disc hamnat där.

Detsamma gäller kommunens tänkta skyddsåtgärd med högstubbar. Dessa kommer enbart att agera skydd så länge en disc träffar högstubben. I alla andra fall kommer skyddsåtgärden inte att ha någon effekt.

Tänkta skyddsåtgärder saknas helt för de blöta skogsområdena där naturen är som mest känslig och slitaget är stort.

De skyddsåtgärder som föreslagits är därmed knappast tillräckliga för att förhindra fortsatt slitage.

Kommunen har inte fått några riktlinjer av Länsstyrelsen gällande tidplan och omfattning på åtgärder. I och med områdets många naturvårdsarter och skyddsvärda träd, samt det snabba slitaget så är tidsfaktorn central. Utan en tidplan är risken överhängande att skyddsåtgärder inte införs i tid eller inte alls.

Felaktigt genomförda skyddsåtgärder kan komma att göra mer skada än nytta, tex genom att man begraver skyddsvärda arter under täckbark och faunadepåer.

Naturskyddsföreningen i Täby

Göran Sandberg, ordförande

Företrädare: Martin Permats, suppleant

Stockholm 2025-05-26

Bilagor

- Bilaga 1. Jämförande bilder (inkluderat i detta dokument)
- Bilaga 2. *“Synpunkter från Täby Naturskyddsförening (TNF) på discgolfbanan i Erikslund”*, inventering från Täby Naturskyddsförening (separat dokument)
- Bilaga 3. *“Naturskador och naturvårdsarter”*, inventering från föreningen Halva Täby Grönt (separat dokument)
- Bilaga 4. *“Påverkan på natur kring Erikslunds discgolfbana”*, utredningsrapport från Ekologigruppen, preliminär version (separat dokument)

Bilaga 1

Jämförande bilder tagna på samma platser vid olika tidpunkter, dels i samband med banans invigning, dels idag.

Bana 11 (del av 2023 års utbyggnad) - området kring målkorgen.

Juni 2023. Markvegetation och jordlager relativt intakt, vissa skador efter installationen av korg.

Maj 2025. All markvegetation i området borta. Jordlagret är kraftigt reducerat och trädens rötter exponerade.

Bana 12 (del av 2023 års utbyggnad) - utkastplats

Juni 2023. Omfattande markvegetation, mycket blåbärris.

Maj 2025. Markvegetation i hög grad försvunnen.

Bana 1 (del av den ursprungliga banan byggd 2016) - utkastplats.

Juli 2016. Jordlager och markvegetation.

Maj 2026. Bortnött vegetation och jordlager har orsakat exponering av trädens rötter.